

a jsou proto závěry dovolatelů z tohoto mylného předpokladu liché. K příslušnému přednesu dovolatelů teprve v odvolacím řízení nemohl odvolací soud přihlížeti jako k novotě podle § 482 odst. 2 c. ř. s. Ostatně nelze podle okolností a úmyslu stran z nich vyplývajících o tom pochybovati, že strany měly na mysli, že obchod má býti podroben právním předpisům platícím pro historické země (§ 37 obč. zák.). Právem dospěl proto odvolací soud k závěru, že žalobní nárok jest promlčen podle § 1489 obč. zák., když dovolatelé ani nenapadají jeho závěr, že promlčecí lhůta počala běžeti od 24. dubna 1922. Je-li však žalobní nárok promlčen, netřeba se zabývati ostatními vývody dovolání, týkajícími se věci samé.

Čís. 9679.

Ochrana nájemců.

Zakázanou úplatu (§ 20 zák. na ochr. náj.) může zpravidla požadovati zpět jen ten, kdo ji dal, ledaže jednal jen jako zástupce nebo zmocněnec jiného. V tomto případě vznikne nárok na vrácení pro zastoupeného.

(Rozh. ze dne 22. února 1930, Rv I 1128/29.)

Žalobce domáhal se na žalované společnosti vrácení 19.344 Kč, jakožto přeplaceného podnájemného za dobu od 1. července 1923 do 27. února 1927 a opíral svůj nárok o předpisy §§ 16 a 20 (1) zák. o ochr. náj. ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n. a zákonů pozdějších. O b a n i ž š í s o u d y vyhověly žalobě jen z polovice, zamítнувše ji co do druhé polovice pro nedostatek žalobcovy aktivní legitimace, ježto podnájemní smlouva se žalovanou byla uzavřena nejen žalobcem, nýbrž i jeho manželkou. K dovolání žalobce N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky nižších soudů v části zamítající žalobu a vrátil věc soudu první stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Nižší soudy zamítly žalobu s druhou polovicí žalobního nároku jen proto, že podle jejich zjištění byla podnájemní smlouva se žalovanou uzavřena nejen žalobcem, nýbrž i jeho manželkou, z čehož vyvozují, že polovice podnájemného připadá na manželku, že tedy žalobce, plativ podnájemné, platil polovici za manželku, že tu jde o vnitřní poměr mezi manžely a že žalobce není oprávněn žádati podle § 20 (3) zák. o ochr. náj. vrácení celého přeplatku, nýbrž jen polovice. Mají tu patrně na mysli předpisy §§ 888 a 889 obč. zák. S tímto názorem nelze v jeho všeobecnosti souhlasiti a nutno si všimnouti žalobcova tvrzení, o němž však nebylo učiněno skutkové zjištění. Žalobce opřel — jak řečeno — žalobní nárok o předpisy §§ 16 a 20 (1) a (3) zák. ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n. a tvrdil, že jen on podnájemné platil a krámu užíval a že jeho manželka na podnájemné ničím nepřispěla, a vyvozoval

z toho, že jen on jest oprávněn žádati vrácení přeplatků. Tím se přichází k otázce, kdo jest podle § 20 (3) zák. o ochr. náj. oprávněn žádati vrácení zakázaných úplat. Správně poukazuje dovolatel na účel zákona. Účelem zákona jest brániti bytové lichvě, t. j. vykořisťování bytové tísně jakýmkoli způsobem. Hledí-li se k tomuto účelu, jest zcela lhostejno, kdo zakázanou úplatu dává, a jen na tom záleží, že bylo proti zákonné záповědi využito bytové tísně. Zákon nerozeznává a nechťel rozeznáváti, kdo úplatu poskytuje nebo slibuje, zda to činí spolusmluvník, či osoba třetí; nerozeznává, z jakého podnětu se tak děje, zda v zájmu vlastním, či cizím, a nerozeznává, zda ten, kdo úplatu dal, chce ji sám ze svého nésti, či si ji od jiného dáti nahraditi. Proto nejmenuje zákon v § 20 (3) osoby oprávněné, nýbrž praví všeobecně, že, co bylo plněno proti ustanovením odstavce (1) a (2), může býti požadováno zpět se zákonnými úroky. Může tedy zpravidla jen ten, kdo plnil, požadovati zpět, co plnil, ledaže jednal jen jako zástupce nebo zmocněnec jiného, takže by pak nárok na vrácení vznikl v osobě zastoupeného (§ 1017 obč. zák.). Tyto zásady byly vysloveny již v rozhodnutích čís. 2965, 3894, 7430 a zvláště čís. 8926 sb. n. s. Podle toho jest žalobce oprávněn žádati přeplatky podnájemného zpět, předpokládajíc, že on vlastním jménem podnájemné platil nebo, platil-li je někdo jiný, že je platil jeho jménem. V tom směru však rozsudky nižších soudů nemají zjištění a proto nelze toho času ještě o druhé polovici přeplatků rozhodnouti (§§ 496 čís. 3, 502 čís. 2 a 513 c. ř. s.).

Čís. 9680.

Úmluva mezi republikou Československou a královstvím Rumunským o vzájemné právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských, obchodních a nesporných ze dne 7. května 1925, čís. 171 sb. z. a n. na rok 1926.

Rozhodovati spor o rozvod manželství od stolu a lože ohledně rumunských příslušníků nejsou příslušné tuzemské soudy a nemohou se státi příslušnými ani výslovnou dohodou stran.

(Rozh. ze dne 22. února 1930, Rv I 1167/29.)

Procesní soud první stolice zamítl žalobu manžela o rozvod manželství od stolu a lože z viny žalované manželky. Oba manželé byli rumunskými státními příslušníky. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením jako zmatečné a odmítl žalobu.

Důvody:

V plenárním rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. prosince 1929 Pres. 1093/29 čís. sb. 9489 bylo vysloveno a blíže odůvodněno, že za